

1 2021-12-21

2 **Remiss – vägledning för bedömning av *annat***
3 ***sätt***

4

5

REMISS - vägledning annat sätt

6 Innehåll

7	1	Inledning och syfte	2
8	2	Bedömning av om nyttan som en samhällsnyttig verksamhet fyller kan uppnås på <i>annat sätt</i> ²	
9	2.1	Identifiera om nyttan av den samhällsnyttiga verksamheten kan uppnås på annat sätt ..	3
10	2.2	Bedömning av om annat sätt är rimligt av <i>tekniska skäl</i>	5
11	2.3	Bedömning av om nyttan kan uppnås på något annat sätt som är <i>väsentligt bättre för miljön</i>	6
12			
13	2.4	Bedömning av om nyttan kan uppnås på annat sätt utan orimliga kostnader	7
14			

15 1 Inledning och syfte

16 För att kunna förklara kraftigt modifierade ytvattenförekomster (KMV) eller besluta om mindre
17 stränga kvalitetskrav är en förutsättning att den nytta eller de behov en samhällsnyttig
18 verksamhet fyller inte kan tillgodoses på ett annat sätt som är väsentligt bättre för miljön. Om det
19 finns sådant annat sätt att fylla nyttan eller behoven kan inte en vattenförekomst förklaras som
20 KMV respektive bli föremål för ett undantag i form av ett mindre strängt kvalitetskrav.

21 Vägledningens syfte är att bidra till att bedömningen om en samhällsnyttig verksamhet inte
22 kan ersättas genomförs på ett likvärdigt sätt i hela landet.

23 2 Bedömning av om nyttan som en samhällsnyttig 24 verksamhet fyller kan uppnås på *annat sätt*

25 Bedömning av *väsentligt bättre miljöalternativ* ska göras inför beslut om KMV¹ och mindre
26 stränga kvalitetskrav^{2,3}. Bedömningarna i de två fallen är lika. I avsnitten nedan utvecklar vi
27 närmare de fyra delstegen i vilka det bedöms (1) om nyttan av den samhällsnyttiga verksamheten⁴
28 kan uppnås på *annat sätt* som (2) är *rimligt av tekniska skäl*⁵, (3) är *väsentligt bättre för miljön*
29 och (4) är *rimligt utan höga kostnader*.

30 Bedömningarna behöver alltid börja med att identifiera om det finns *annat sätt* att uppnå
31 samma nytta. Därefter spelar det ingen roll i vilken ordning de övriga tre kriterierna utreds.
32 Vattenmyndigheten bör analysera kriterierna i den ordning som ger lägst utredningskostnad. Om
33 vattenmyndigheten till exempel enkelt kan konstatera att det inte finns något *annat sätt* som är
34 *väsentligt bättre för miljön*, så kan vattenmyndigheten beskriva det och behöver därmed inte
35 utreda de två andra kriterierna.

36 För att underlätta läsbarheten använder vi synonymer till viktiga formuleringar i
37 bestämmelserna för KMV och mindre stränga kvalitetskrav, se Tabell 1 nedan.

¹ 4 kap. 3 § 2 VFF.

² 4 kap. 10 § 2 VFF.

³ Även för undantag för nya verksamheter, enligt 4 kap. 12 § 2 VFF, finns motsvarande bedömning.

⁴ För definition se avsnitt 1 i Havs- och vattenmyndighetens vägledning om KMV.

⁵ Ej relevant för mindre stränga kvalitetskrav, d.v.s. 4 kap. 10 § 2 VFF.

38

39 Tabell 1. Synonymer till viktiga begrepp i VFF.

Rekvisit enligt 4 kap. 3 § VFF	Rekvisit enligt 4 kap. 10 § VFF	Synonymer i texten
<i>annat sätt</i>	<i>ett sätt</i>	<i>andra sätt</i>
<i>av tekniska skäl inte är rimligt</i>	-	<i>orimligt av tekniska skäl</i>
<i>på grund av höga kostnader inte är rimligt</i>	<i>inte utan orimliga kostnader kan tillgodoses</i>	<i>orimliga kostnader</i>
<i>väsentligt bättre alternativ för miljön</i>	<i>väsentligt bättre för miljön</i>	<i>väsentligt bättre för miljön</i>

40

41 2.1 Identifiera om nyttan av den samhällsnyttiga verksamheten kan 42 uppnås på annat sätt

43 Det första delsteget innefattar ett identifierande av vilka *andra sätt* som potentiellt finns att
44 ersätta nyttan som den samhällsnyttiga verksamheten bidrar med.

45 Vattenmyndigheten kan göra detta med hjälp av att en enkel tabell upprättas. Dessa *andra sätt*
46 kan bestå i flytt av den samhällsnyttiga verksamheten till en annan ytvattenförekomst eller
47 ersättning av den samhällsnyttiga verksamheten med ett annat alternativ. Det kan också innebära
48 att annan eller ny teknologi eller annan utformning av verksamheten. Även utökning av befintlig
49 verksamhet som redan finns är ett *annat sätt*.

50 I vissa fall kan *andra sätt* som har passerat bedömningarna innebära en fullständig ersättning
51 av den pågående samhällsnyttiga verksamheten i andra fall endast en delvis ersättning. Oavsett
52 om ersättningen är fullständig eller delvis ska den förbättring säkerställas i ytvattenförekomsten
53 som motsvarar den ersättning som det *andra sättet* kan åstadkomma. Det vill säga, om det *andra*
54 *sättet* kan ersätta den befintliga samhällsnyttiga verksamhetens nytta till 100 procent ska
55 påverkan från den samhällsnyttiga verksamheten minskas med 100 procent. Om det *andra sättet*
56 endast kan ersätta den befintliga samhällsnyttiga verksamhetens nytta till 50 procent ska
57 påverkan från den samhällsnyttiga verksamheten minskas med 50 procent. Vattenförekomstens
58 tillstånd får alltså möjlighet till en förbättring som en sådan grad, (till exempel 100 eller 50
59 procent) av minskning av påverkan innebär.

60 Om vattenmyndigheten identifierar ett *annat sätt* som helt kan ersätta en befintlig
61 samhällsnyttig verksamhet kan vattenmyndigheten inte förklara KMV eller besluta om mindre
62 stränga krav. Ytvattenförekomsten kommer att kvarstå som naturlig och ska uppnå GES. Det står
63 vattenmyndigheten fritt att välja hur ytvattenförekomsten sedan uppnår GES. Det finns inget
64 krav på att genomföra identifierat *annat sätt* för att tillhandahålla de nyttor som den
65 samhällsnyttiga verksamheten tillhandahåller som en del av de åtgärder som krävs för att nå GES.
66 ⁶ Den befintliga samhällsnyttiga verksamheten kan dock i vissa fall överges och den befintliga
67 påverkan avlägsnas, så att GES kan nås.⁷

68 När endast en delvis ersättning och en delvis förbättring är möjlig och GES därmed inte kan
69 nås bör vattenmyndigheten överväga om god status kan nås för de kvalitetsfaktorer som bedöms
70 vara påverkade av en samhällsnyttig verksamhet.

⁶ Jfr CIS Guidance no. 20, s. 21.

⁷ Jfr CIS Guidance no. 4, s. 43.

I de fall vattenmyndigheten kan konstatera att GES inte kommer att nås fullt ut på grund av någon kvarvarande fysisk påverkan och ytvattenförekomsten (fortsatt) kan anses ha väsentligt ändrad fysisk karaktär kan den förklaras som KMV. Identifierade förbättringar ska säkerställas som en del i att förbättra den ekologiska potentialen.⁸

I de fall en kvarvarande fysisk påverkan *inte* är av den omfattning att ytvattenförekomsten kan anses ha väsentligt ändrad fysisk karaktär ska vattenmyndigheten betrakta ytvattenförekomsten som naturlig och utreda om mindre stränga krav för de delar som inte kan nå god status. De identifierade förbättringarna ska säkerställas som en del i att förbättra den ekologiska statusen.

I de fall vattenmyndigheten kan konstatera att GES eller GEP inte kommer att nås fullt ut på grund av någon annan påverkan än fysisk ska vattenmyndigheten besluta om mindre stränga krav för de delar som inte kan nå GES eller GEP. De identifierade förbättringarna ska säkerställas som en del i att förbättra den ekologiska statusen eller potentialen.

Exempel på potentiella *andra sätt* som kan övervägas för olika typer av samhällsnyttiga verksamheter anges i Tabell 2.

Tabell 2. Exempel på när nyttan med den samhällsnyttiga verksamheten kan uppnås på något annat sätt som är väsentligt bättre för miljön. Denna lista innebär inte att det alltid är rimligt att ersätta befintlig verksamhet med andra alternativ. Dessa alternativa sätt ska prövas enligt delsteg 2–4. Tabellen tar utgångspunkt i de samhällsnyttiga verksamheter som listas i 4 kap. 3 § 1 b–f VFF. Dessa och motsvarande verksamheter gäller även för bedömning av mindre stränga krav enligt 4 kap. 10 § VFF.⁹

Samhällsnyttig verksamhet	Annat sätt som kan vara väsentligt bättre för miljön
<i>sjöfart eller hamnanläggning</i>	Ersätta sjötransporter med järnvägstransport till en lägre miljökostnad. ¹⁰ Flytta sjöfarten i en älv med alternativ transportväg via en kanal. Utnyttja alternativa hamnar i närheten som har större tillgänglig kapacitet utan att det ger väsentligt sämre ekologisk status.
<i>rekreationsintressen</i>	Flytta verksamheten till en annan ytvattenförekomst som är mindre känslig för påverkan. Flytta verksamheten till en mindre känslig del av ytvattenförekomsten eller bedriva verksamheten under en period som leder till mindre påverkan på miljön.
<i>kraftproduktion, dricksvattenförsörjning, bevattning eller annan verksamhet som vatten lagras för</i>	<p>Lagring av vatten för kraftproduktion - vattenkraft</p> <p>Flytta produktionen till en annan ytvattenförekomst som är mindre ekologiskt eller hydromorfologiskt känslig eller där påverkan är väsentligt mindre per producerad enhet. Ersätta vattenkraftsproduktionen med andra förnybara energikällor (vind, solenergi, biogas).¹¹ Ersätta elproduktionen genom att genomföra produktionsökning i annat vattenkraftverk. Denna ersättning behöver i så fall vara bättre för miljön. Ersätta balans- och reglerkraft med andra tekniska lösningar som ger mindre påverkan på miljön (batterier, pumpkraft). Åtgärder på konsumtionen som minskar behovet av balanskraft.¹² Återregleringsmagasin nedströms de punkter där vattenreglering genomförs.</p> <p>Lagring av vatten för dricksvattenförsörjning</p> <p>Ersätta vattenuttag från en ytvattenförekomst med grundvattenuttag eller annan ytvattenförekomst.</p>

⁸ Läs mer om åtgärder för att förbättra den ekologiska potentialen i Havs- och vattenmyndighetens vägledande material om bedömning av ekologisk potential.

⁹ Listan utgår delvis från Vägledning för kraftigt modifierade vatten, Havs- och vattenmyndighetens rapport 2015:9. och Toolbox on identification and designation of artificial and heavily modified water bodies, CIS Working Group 2.2 on Heavily Modified Water Bodies.

¹⁰ Stöd kan hämtas i *Effektiva, kapacitetsstarka och hållbara godstransporter – en nationell godstransportstrategi*, Näringsdepartementet, N2018.21.

¹¹ Jfr CIS Guidance no. 4, s. 66, not 25.

¹² Stöd kan hämtas på Energimyndighetens hemsida om energieffektivisering.
<https://www.energimyndigheten.se/energieffektivisering/>

Samhällsnyttig verksamhet	Annat sätt som kan vara väsentligt bättre för miljön
	Begränsa påverkan genom att flytta uttaget i tid eller begränsa uttagsvolymerna under ekologiskt och hydromorfologiskt känsliga perioder.
<i>verksamhet eller åtgärd för skydd mot översvämning, markavvattning eller annan vattenreglering, eller</i>	I samband med frekvent översvämningsdrabbade fastigheter förflytta byggnader eller annan verksamhet, såsom jordbruk, till ett annat landområde mindre känsligt för översvämnningar. Styra översvämnningar till en del av avrinningsområdet där de gör mindre skada på samhällsnyttig verksamhet. Återställa svämplan så att dessa utgör naturliga lagringsplatser för vatten. Återställa kanaliserade och rensade vattendrag för att minska genomströmningshastigheten genom avrinningsområdet. Alternativt eller kompletterande placera parallellt markavvattande kanal. Bättre hantering av dagvatten från hårdgjorda ytor och bebyggda miljöer.
<i>annan verksamhet av väsentlig betydelse från allmän synpunkt</i>	Skydda urban miljö genom att flytta byggnader, vägar och andra artificiella strukturer inom ytvattenförekomstens närområde och återställa till naturliga förhållanden.

92 2.2 Bedömning av om annat sätt är rimligt av *tekniska skäl*

93 Detta delsteg gäller endast vid förklarande av KMV. Denna bedömning ska alltså inte göras vid
94 beslut om mindre stränga kvalitetskrav.

95 Vi föreslår att bedömningen av om ett *annat sätt* är rimligt av *tekniska skäl* görs först eftersom
96 det ofta är en relativt enkel kontroll. Bedömningen ska besvara frågan om möjliga *andra sätt*
97 faktiskt är tekniskt genomförbara.

98 Bedömningen om ett *annat sätt* är rimligt av tekniska skäl är som regel deskriptiv, det vill säga
99 beskrivande. Bedömningen innefattar praktiska och tekniska aspekter förknippade med att
100 genomföra ett *annat sätt*. Se Faktaruta 1 nedan för exempel på bedömning av om annat sätt är
101 rimligt av tekniska skäl. Sociala hänsyn som förhindrar användningen av ett identifierat *annat*
102 *sätt* inkluderas också i begreppet, se exempel i Faktaruta 2 nedan. Observera att bedömningen
103 om ett *annat sätt* innebär orimliga kostnader inte ska inkluderas här, det görs i delsteg 4.

104 Om den samhällsnyttiga verksamhetens nytta av tekniska skäl inte är rimlig att uppnå på *annat*
105 *sätt* är det inte meningsfullt att bedöma vare sig kostnader eller om det är väsentligt bättre för
106 miljön. Ytvattenförekomsten kan då direkt förklaras som KMV.
107

108 Faktaruta 1. Bedömning av om annat sätt är rimligt av tekniska skäl

Delar av en älvs avrinningsområde är föremål för olika typer av fysiska förändringar till följd av urban miljö och jordbruk, inklusive dränering av mark, översvämningsskydd, dålig vattenkvalitet och allmän försämring av akvatiska habitat, i vattnet och på närområde och svämplan.

För varje fysisk förändring av älven kommer det att finnas ett antal potentiella *andra sätt* som kan användas för att åstadkomma samma samhällsnyttor. Nedan presenteras ett urval av de fysiska förändringarna och potentiella *andra sätt*. De *andra sätt* som av tekniska skäl inte är rimliga att genomföra kan sällas bort genom att kryssa i rutan *nej* under *Rimligt av tekniska skäl?* Dessa *andra sätt* behöver inte beaktas vidare. Skälen till att de av *tekniska skäl anses vara orimliga* att genomföra ska registreras. Denna information kan sedan användas för att förklara för intressenterna varför ett särskilt *annat sätt* inte har beaktats ytterligare.

Fysisk förändring	Annat sätt som potentiellt kan vara väsentligt bättre för miljön	Rimligt av tekniska skäl? (✓)		Faktorer som påverkar genomförandet
		Ja	Nej	
Översvämningsskydd i form av rätning och invallning av fåran	Invallning utanför fåran	✓		Inte alltid genomförbart på grund av närheten till bostäder till fåran
Kulvertering av vattendraget för åtkomst av jordbruksmark	Konstruktion av nya broar över vattendraget	✓		Aven om det är tekniskt möjligt skulle det kunna leda till betydande förluster av jordbruksmark och vissa tekniska problem med anpassning av broar kan troligen uppstå
Vägbro	Konstruktion av ny vägbro som inte påverkar vattendraget		✓	Inte genomförbart på grund av begränsningar inom vägnätet.

110

111 Faktaruta 2. Exempel på sociala begränsningar.

Sociala begränsningar

Ett översvämningsskydd som skyddar delar av en stad mot översvämning innebär att ytvattenförekomsten har väsentligt ändrad fysisk karaktär. För att kunna uppnå GES behöver översvämningsskyddet tas bort. Det skulle innebära att den del av stadens bebyggelse som är beroende av översvämningsskyddet behöver flyttas av säkerhetsskäl. Det får anses uppenbart orimligt av sociala hänsyn att genomföra en sådan omfattande flytt.

112

113 2.3 Bedömning av om nyttan kan uppnås på något annat sätt som är
114 *väsentligt bättre för miljön*

115 Syftet med bedömningen är att säkerställa att en negativ miljökonsekvens inte ersätts med en
116 annan. Med *miljön* avses kulturvärden, landskapsbild, geovetenskapliga naturvärden,
117 rekreativvärden, sociala värden, Natura 2000-områden och skyddade arter, andra nationellt
118 och lokalt viktiga platser och en bredare biologisk mångfald. Miljökonsekvenser kan gälla såväl
119 vatten som land eller luft, och inkluderar både natur- och kulturmiljö.

120 Skalan som bedömningen av miljökonsekvenser görs på kan vara lokal, regional, nationell eller
121 internationell nivå, beroende på vilken skala som miljöpåverkan sker. Det kan också vara relevant

122 att relatera miljökonsekvenserna till politiska mål, till exempel om verksamheten påverkar
 123 möjligheten att nå nationella klimatmål. Ett exempel på detta är huruvida den möjliga
 124 ersättningen av sjöfart i ett större avrinningsområde minskar eller ökar möjligheten att nå
 125 nationella klimatmål. Vattenmyndigheterna kan här lämpligen inkludera en bedömning på
 126 regional eller nationell skala med hänsyn till ökad bil eller tågtrafik och potentiell påverkan på
 127 koldioxidutsläpp. I de fall det är oklart vilken skala eller vilka skalor som är lämpligast bör
 128 bedömningen genomföras på flera skalor.

129 Precis som för bedömningen av *rimligt av tekniska skäl* räcker det generellt med en kvalitativ
 130 jämförelse för bedömning av miljökonsekvenser. Jämförelsen av miljökonsekvenserna kan
 131 redovisas i tabellform, där konsekvenser redovisas uppdelat på relevanta skalor respektive på typ
 132 av miljökonsekvens. I de fall en kvantitativ jämförelse av miljökonsekvenserna är möjlig kan det
 133 användas.

134 Om den samhällsnyttiga verksamhetens nytta inte kan uppnås på ett *annat sätt* som är
 135 *väsentligt bättre för miljön* är det inte meningsfullt att bedöma kostnaderna.

136 2.4 Bedömning av om nyttan kan uppnås på annat sätt utan orimliga 137 kostnader

138 I detta steg ska en bedömning göras av om det medför *orimliga kostnader* att uppnå nyttan på ett
 139 annat sätt som är väsentligt bättre för miljön. De EU-gemensamma vägledningarna anger inte var
 140 gränsen för vad som är orimligt kostsamt går. Det framgår dock att det inte räcker att kostnaden
 141 precis överstiger nyttan, kostnaden ska vara påtagligt högre än nyttan.¹³ Det är kostnader och
 142 nyttor för samhället som helhet som är i fokus, inte kostnaden och nyttan för enskilda
 143 verksamheter.¹⁴ Bedömningen av om det *andra sättet* medför orimliga kostnader kan i enklare
 144 fall göras i form av en jämförelse där den samhällsnyttiga verksamheten och de *andra sätten*
 145 beskrivs kvalitativt.¹⁵

146 Exempel på kvalitativ jämförelse är Klass 1-kraftverk. För dessa beskrivs vattenkraftens
 147 reglerbidrag och dess betydelse samt de kraftverk som är absolut mest värdefulla för
 148 reglerbidraget. Det framgår även att det i närtid saknas realistiska alternativ som ur tekniskt eller
 149 kostnadsmässigt perspektiv är likvärdiga vattenkraftens.¹⁶ Stöd för en kvalitativ jämförelse inom
 150 jordbruk är att utgå från beskrivningar om jordbruk som befinner sig i markgrupp 2 och 5, det vill
 151 säga områden som är att betrakta som särskilt viktiga för jordbruksproduktionen.¹⁷

152 När en kvalitativ beskrivning inte är tillräcklig för att bedöma om det *andra sättet* medför
 153 orimliga kostnader ska en kvantitativ analys genomföras. Denna bedömning kommer därmed i
 154 första hand att inriktas på en *jämförelse mellan kostnadsalternativ* eller en *jämförelse av totala*
 155 *kostnader och nyttor*. Sociala frågor kan dock komma att behöva vägas in i vissa sammanhang.
 156 Det är viktigt att hitta en jämförbar basnivå för kostnader för den befintliga samhällsnyttiga
 157 verksamheten, mot vilken ökande kostnader och nyttor för det *andra sättet* ska bedömas. Troliga
 158 eller planerade kapitalkostnader för den befintliga samhällsnyttiga verksamheten bör därför
 159 uppskattas, särskilt i fråga om storskaliga tekniska installationer som löpande underhålls eller
 160 uppgraderas.¹⁸

¹³ Jfr CIS Guidance Document No. 1, s. 193, CIS Guidance Document No. 20, s. 13 och CIS Guidance Document No. 4, s. 46.

¹⁴ Jfr CIS Guidance Document No. 1, s. 116.

¹⁵ Jfr CIS Guidance Document No. 4, s. 51.

¹⁶ Se avsnitt 2 och 5 i rapporten *Vattenkraftens reglerbidrag och värde för elsystemet*, ER 2016:11.

¹⁷ Se som utgångspunkt bland annat avsnitt 2.2 samt 3.3.1 i rapporten *Vad är betydande negativ påverkan på jordbrukets markavvattningsanläggningar?*, Rapport 2019:5.

¹⁸ Jfr CIS Guidance Document No. 4, s. 45.

161 För att säkerställa att kostnaderna ska kunna jämföras mellan den pågående samhällsnyttiga
 162 verksamheten och det *andra sättet* och för att åtgärder har olika livslängder samt att alla
 163 kostnader inte infaller samtidigt i tiden, bör alla kostnader räknas om till årliga kostnader genom
 164 att använda vanlig diskonteringsmetod med en rimlig diskonteringsränta.¹⁹

165 Vattenmyndigheten kan använda följande två alternativ vid en kvantitativ bedömning av
 166 orimliga kostnader²⁰:

- 167 a. **Jämförelse mellan kostnadsalternativ:** En metod är att bedöma de ökade
 168 kostnaderna och miljöeffekterna av *andra sätt*. Metoden utgår från att nyttan med den
 169 pågående samhällsnyttiga verksamheten är densamma som för det *andra sättet*. De
 170 kostnadsposter som vattenmyndigheten huvudsakligen behöver beakta är:
- 171 • För den pågående samhällsnyttiga verksamheten: drifts- och underhållskostnader
 172 och kapitalkostnader för nödvändig återinvestering (inklusive investerings- och
 173 räntekostnader).
 - 174 • För varje *annat sätt*: kapitalkostnader (inklusive investerings- och
 175 räntekostnader), drifts- och underhållskostnader och eventuell utebliven nytta på
 176 grund av förändringar av ekonomiska aktiviteter (exempelvis minskad
 177 jordbruksproduktion som ett resultat av att invallning ersätts med att
 178 översvämningssområden möjliggörs på jordbruksmark för att förebygga skador vid
 179 översvämningar).
- 180 b. **Jämförelse av totala kostnader och nyttor:** Orimliga kostnader kan beräknas
 181 genom att jämföra de sammantagna samhällsliga kostnaderna och nyttorna som följer av
 182 den befintliga samhällsnyttiga verksamheten med de alternativa *andra sätten*. De
 183 faktorer som vattenmyndigheten huvudsakligen ska beakta är:
- 184 • De kostnader som ingår i alternativ a) ovan,
 - 185 • nyttor som den pågående samhällsnyttiga verksamheten genererar och
 - 186 • nyttor som de andra sätten genererar, särskilt nyttor som kan fås till följd av högre
 187 ekologisk status (nyttor för exempelvis fritidsfiske eller rekreation).

188 För att säkerställa att miljökonsekvenser av den befintliga samhällsnyttiga verksamheten jämförs
 189 på ett rättvisande sätt med de andra sätten bör vattenmyndigheten beakta:

190 befintlig samhällsnyttig verksamhet och

191 *andra sätt*, med utgångspunkten att verksamheten ska nå upp till sektorsspecifik *bästa*
 192 *miljöpraxis* enligt relevant EU-rätt²¹.

193 Vattenmyndigheten behöver se till att den ekonomiska och miljömässiga bedömningen av de
 194 *andra sätten* är i linje med de *bästa miljöpraxis*-tekniker som vanligtvis anges för varje typ av
 195 *andra sätt* (till exempel översvämningsskydd, navigering). Detta för att säkerställa att de
 196 identifierade *andra sätten* därigenom är realistiska avseende finansiering och därmed skulle
 197 kunna genomföras.

198 Efter att ha bedömt kostnader (och i fall b. även nyttor) för den befintliga samhällsnyttiga
 199 verksamheten och de *andra sätten* behöver vattenmyndigheten avgöra om kostnaderna är
 200 orimliga. Här räcker det inte att visa att kostnaderna överstiger nyttorna utan kostnaden behöver
 201 vara påtagligt högre än nyttan.²² Erfarenheter från fallstudier gjorda i samband med framtagning
 202 av EU-gemensam vägledning²³ visar att det var lättare att bedöma de alternativa *andra sätternas*
 203 kostnader än dess nyttor.

204 Vattenmyndigheten kan även göra bedömning av orimliga kostnader genom en
 205 multikriterieanalys. En multikriterieanalys kan alternativt ge mer relevant information och

¹⁹ Jfr CIS Guidance Document No. 1, s. 228.

²⁰ Jfr CIS Guidance Document No. 4, s. 45f

²¹ Se artikel 10.2.c) i vattendirektivet. Som bland annat anger IED-direktivet (föregångaren), avloppsdirektivet och nitratdirektivet.

²² Jfr CIS Guidance Document No. 4, s. 46.

²³ Vid framtagande av CIS Guidance Document No. 4 användes fallstudier som återfinns i Kampa, E och Hansen, W. (2004) Heavily Modified Water Bodies. Springer. 321 sidor.

206 resultat än en kostnads-nyttanalys. Denna metod kan göra det möjligt att överväga ett stort antal
207 kriterier och kan därför leda till bättre informerade beslut.²⁴
208

REMISS - vägledning annat sätt

²⁴ Jfr CIS Guidance document No. 36, s. 62.